

ที่ กษ ๑๒๐๔/๑๑๕๖๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยข้อกฎหมาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๒๙ จังหวัด

ด้วยศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ อ.๘๔๓-๘๔๔/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๓-๒๘๔/๒๕๕๔ คดีระหว่างนางช่อม เตียงขุนทด และนายห้วง เตียงขุนทด ผู้ฟ้องคดี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ (ส.ป.ก.ชัยภูมิ) ที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาและบิดาของนายบุญชู เตียงขุนทด เกษตรกรผู้ถึงแก่กรรม ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของ ส.ป.ก.ชัยภูมิ ที่มีคำสั่งไม่จดทะเบียนใส่ชื่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงใน ส.ป.ก.๔-๐๑ เลขที่ ๖๔๑ แปลงที่ ๘ กลุ่มที่ ๒๗๙๑ และให้จดทะเบียนใส่ชื่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เนื่องจากกปฏิรูปที่ดิน จังหวัดชัยภูมิ ได้อนุญาตให้นางไพรินทร์ เตียงขุนทด ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายบุญชู รับมรดกสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ ของที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ และผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิพิจารณาอุทธรณ์แล้วยกอุทธรณ์ ต่อมาศาลปกครองนครราชสีมาพิพากษายกฟ้อง และศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืน

คำพิพากษาศาลดังกล่าวศาลได้วินิจฉัยในประเด็นข้อกฎหมายโดยสรุปว่า สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ เป็นสิทธิเฉพาะตัว และสิ้นสุดเมื่อตาย ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง ของระเบียบว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์จึงมิใช่กองมรดกของนายบุญชู ผู้ตาย ตามมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของนายบุญชู ตามมาตรา ๑๖๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจอ้างมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ เพื่อขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินของนายบุญชู บุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะทายาทโดยธรรมได้ ส.ป.ก.ชัยภูมิ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงอาจ นำที่ดินที่นายบุญชู เคยมีสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินไปจัดให้แก่เกษตรกรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดได้ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๒ ประกอบระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๓๕ และหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์

/ในที่ดิน. ...

ในที่ดินฯ ตามมติ คปก. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ แม้หลักเกณฑ์ตามมติ คปก. ดังกล่าวจะใช้คำว่า การรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินก็ตาม แต่โดยที่สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมิใช่กองมรดกของผู้ตายที่จะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หลักเกณฑ์ตามมติ คปก. ดังกล่าวจึงเป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในกรณีที่เกษตรกรผู้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ฯ ถึงแก่ความตาย แต่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลในครอบครัวของเกษตรกรผู้ถึงแก่ความตาย ซึ่งได้ร่วมพัฒนาและเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ ที่ต้องการให้เกษตรกรแต่ละรายมีที่ดินทำกินอย่างเพียงพอ การที่ คปก. มีมติกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวโดยให้เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นผู้ได้รับการพิจารณาให้ได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ฯ เป็นลำดับแรกจึงไม่ขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก และเมื่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวพิจารณาคำขอของนางไพรินทร์ฯ และคำคัดค้านคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีคำสั่งให้นางไพรินทร์ฯ เป็นผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ฯ และผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้พิจารณาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวแล้วเห็นว่า ศาลได้วินิจฉัยหลักกฎหมายตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๒ และหลักมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางปฏิบัติในการชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรและบุคคลภายนอกต่อไป สำหรับคำพิพากษาลบคำผิดสามารถ Download ได้ทาง www.alro.go.th ในส่วนของสำนักกฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อโปรดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพงษ์ อินทร์ทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๖๖๗๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๙๐๔